

Advies voor richtlijnen
voor het milieueffectrapport Reconstructie
Gelderse Vallei/Utrecht-Oost

29 januari 2002

1191-62

ISBN 90-421-0921-1
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. BESTAANDE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN KNELPUNTENANALYSE	2
3.1 Algemeen	2
3.1.1 Knelpuntenanalyse	3
3.2 Water en bodem.....	3
3.3 Natuur	4
3.4 Landbouw	5
3.5 Recreatie	6
3.6 Landschap, waaronder bos en cultuurhistorie	6
3.7 Leefbaarheid.....	7
4. BELEID, BANDBREEDTE, DOELEN, VISIE EN INRICHTINGSOPGAVE. 7	
4.1 Beleid.....	7
4.2 Gesanctioneerde bandbreedte	8
4.3 Doelen en integrale visie	8
4.4 Inrichtingsopgave	8
5. SAMENVATTING VAN HET MER (FASE 1)	9

1. INLEIDING

De provinciale besturen van Utrecht en Gelderland willen een Reconstructieplan opstellen en vaststellen voor het gebied Gelderse Vallei/Utrecht-Oost. Het gebied wordt globaal begrensd door de randmeren in het noorden, de A27 in het westen, het Amsterdam-Rijnkanaal, meer naar het zuiden via de rand van de Utrechtse Heuvelrug naar de Nederrijn, deze naar het oosten volgend tot aan Wageningen, dan langs de rand van de Veluwe naar het noorden tot aan de A28 bij Harderwijk. Het reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-Oost is ca. 104.000 ha groot. In het gebied liggen 25 gemeenten geheel of gedeeltelijk, tevens liggen er ongeveer 4.800 agrarische bedrijven en er wonen ca. 850.000 inwoners. De agrarische bedrijven hebben ca. 50.000 ha cultuurgrond in gebruik. Tevens is er 21.500 ha natuurgebied aanwezig.

Bij brief van 24 september 2001 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) door Gedeputeerde Staten van Utrecht en Gelderland in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 19 september 2001².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en heeft deze ook betrokken bij het opstellen van dit advies.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Gefaseerde aanpak

De Commissie voor de m.e.r. stelt voor om, gezien de complexiteit van de materie en het risico dat er een grote hoeveelheid m.e.r.-informatie gegeneerd zal worden die geringe betekenis zal hebben voor de besluitvorming, tot een transparante opsplitsing van de procedure te komen. In de eerste fase wordt de gesanctioneerde bandbreedte uitgewerkt. Deze bandbreedte sluit in ieder geval oplossingsrichtingen uit die tegen de huidige wetgeving of het vastgestelde beleid ingaan. Daarnaast wordt een integrale visie gegeven, alsmede een inrichtingsopgave geformuleerd. Daarmee is de eerste fase van de m.e.r. afgerond. De gesanctioneerde bandbreedte, de integrale visie en de inrichtingsopgave vormen de uitgangspunten voor de uitwerking van fase 2. Fase 2 bestaat uit het vaststellen en onderbouwen van het voorkeursalternatief alsmede het beoordelen van de milieueffecten van het voorkeursalternatief, en daarnaast het bepalen van het MMA en de milieueffecten van het MMA. Fase 2 moet vooral de bestuurlijke informatie opleveren die bij de uiteindelijke besluitvorming een rol dient te spelen.

De nu voorliggende richtlijnen dienen als kader voor de eerste fase van deze m.e.r.-procedure. Naar aanleiding van de presentatie van het MER (fase 1) zal de Commissie tot een aanvullend – tweede – richtlijnenadvies komen. Het uiteindelijke MER (fase 2) dient bondig te zijn met de juiste, feitelijke informatie die bruikbaar is voor de bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot het Reconstructieplan.

3. BESTAANDE SITUATIE, AUTONOME ONTWIKKELING EN KNELPUNTENANALYSE

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

3.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de autonome ontwikkeling hiervan, moeten worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten van de reconstructie. Er dient in het MER (fase 1) een toelichting gegeven te worden op de begrenzing van het plangebied. Het studiegebied omvat het plangebied en omliggende gebieden, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen optreden. Per milieuaspect (bodem, water et cetera) kan de omvang van het studiegebied verschillen.

Aangegeven dient te worden hoe er in het MER zal worden omgegaan met de stedelijke gebieden. Wat zal ten aanzien van de stedelijke ontwikkelingen wel worden beschreven – ruimteclaims op het buitengebied bijvoorbeeld – en wat zal er niet worden meegenomen?

Onder de autonome ontwikkeling wordt verstaan: de ontwikkeling van het milieu, zonder dat de activiteiten van de reconstructie worden gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen of te nemen besluiten. Als niet zeker is of bepaalde ingrijpende activiteiten zullen doorgaan of niet, dan kunnen hiervoor verschillende scenario's worden gebruikt.

3.1.1 Knelpuntenanalyse

In aansluiting op de beschrijving van huidige toestand en autonome ontwikkelingen moet in het MER worden aangegeven voor welke bestaande en verwachte knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden. Beschreven moet worden waar de huidige situatie strijdig is met beleidsdoelen zoals die voor het gebied zijn geformuleerd. Per deelgebied en per functie (water, natuur, landbouw, recreatie, landschap en cultuurhistorie) dient te worden aangegeven wat de belangrijkste knelpunten en kansen zijn in de huidige situatie en in de toekomst uitgaande van de autonome ontwikkelingen.

In de volgende paragrafen wordt aangegeven welke aspecten van de huidige toestand, autonome ontwikkelingen en knelpunten in het MER beschreven moeten worden, per deelgebied en voor het plangebied als geheel.

3.2 Water en bodem

De Commissie maakt de inschatting dat water een sturend principe zal vormen voor dit MER. In nauwe samenhang met het Reconstructieplan zal een stroomgebiedvisie worden opgesteld. In het MER dient aandacht te worden besteed aan de huidige toestand van het hydrologische systeem (in relatie tot de functies), de knelpunten in het systeem en de stuurbaarheid van de systeemvariabelen.

De beschrijving van de huidige toestand van het watersysteem:

- Geef in hoofdlijnen (bondig) inzicht in het functioneren van het hydrologische systeem (grond- en oppervlaktewater, relatie met hoogteligging en bodemopbouw).
- Beschrijf de toestand van het systeem in relatie tot de diverse functies voor de belangrijke variabelen (zoals ontwateringsdiepte, hoogte grondwaterstanden, kwaliteit, dynamiek oppervlaktewater, berging, uitspoeling of andere voor het hydrologische systeem en de aanwezige functies relevante aspecten).
- Beschrijf samenvattend de knelpunten en kansen in het systeem in de huidige situatie uitgaande van de filosofie van WB21 (gebruik de termen wateroverlast, watertekort, waterkwaliteit).
- Geef inzicht in welke mate de hierboven genoemde variabelen stuurbaar zijn (dit in verband met mogelijke ingrepen).

Doordat de beschrijving zo veel mogelijk wordt gerelateerd aan de diverse functies ontstaat een goed beeld van de knelpunten in het systeem en de mogelijkheden om dit systeem aan te passen (zo mogelijk in relatie tot veranderende functies). Deze informatie kan benut worden om de bandbreedte ook vanuit de optiek van bodem en water goed te bepalen. Globaal dienen de mogelijke maatregelen beoordeeld te worden op hun haalbaarheid. Het heeft im-

mers niet zo veel zin doelstellingen te formuleren als de benodigde ingrepen niet haalbaar zijn.

Bij de beschrijving wordt zoveel mogelijk gewerkt met ruimtelijke (differentiërende) informatie in de vorm van kaarten. Overwogen kan worden om te werken met gevoeligheidskaarten per functie, waarbij ook de randvoorwaarden van de diverse functies worden toegelicht.

Om te kunnen komen tot een goede hydrologische analyse dient het studiegebied - waar nodig - ruimer genomen te worden dan het plangebied, daarbij dient de waterscheiding gevolgd te worden. Tevens dienen de deelsystemen afzonderlijk beschreven te worden met waterscheidingen als grenzen. In een stroomgebiedsvisie wordt een doorkijk naar de langere termijn opgenomen en mogelijke maatregelen voor de korte termijn. Indien in het kader van deze stroomgebiedsvisie inderdaad maatregelen voor de korte termijn worden opgenomen voor dit plangebied, dient de argumentatie daarvoor te worden aangegeven, omdat deze maatregelen ook het uitgangspunten zullen vormen voor fase 2 van het MER. De hydrologische analyse vormt onderdeel van de stroomgebiedsvisie. In de visie worden knelpunten en kansen beschreven.

3.3 Natuur

De beschrijving van de actuele natuurwaarden heeft tot doel om te beoordelen of onderdelen van het voornemen niet strijdig zijn met het vigerende beleid en om inzicht te geven in de mogelijkheden en beperkingen voor het ontwikkelen van alternatieven.

De gesanctioneerde bandbreedte voor wat betreft natuur bevat louter oplossingen die niet strijdig zijn met het natuurbeleid. Daarom moet in het MER het volgende worden beschreven:

- de situering in de regio van de ecologische hoofdstructuur en de provinciale uitwerking daarvan;
- de situering in de regio van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden;
- de situering van soorten met een Natuurbeschermingswetstatus die in substantiële mate voorkomen in het studiegebied en/of in de aangrenzende natuurterreinen (hiervan moet worden aangegeven de globale verspreiding en het belang van de subpopulatie voor de metapopulatie)⁵.

Om daarenboven een goed inzicht in de mogelijkheden en van de oplossingen te krijgen moet meer ingegaan worden op de potenties van de Gelderse Vallei. De water- en nutriëntenhuishouding, alsmede de aanwezigheid van gradiënten en de doorwerking daarvan op natuurwaarden - zoals hierboven aangeduid - dient daarbij globaal bod te komen.

Tevens dienen de effecten op de genoemde natuurwaarden van (recent) vigerend beleid tot 2015 te worden geraamd. Bij deze beschrijving van de autonome ontwikkeling dient ook rekening te worden gehouden met de verwachte veranderingen in overige vormen van grondgebruik.

⁵ Het gaat om Natuurbeschermingswetsoorten waarvan bekend is dat deze in behoorlijke aantallen aanwezig zijn waardoor er sprake is van een vitale populatie en dus niet om incidentele, individuele gevallen.

Eveneens dient er een analyse gegeven te worden van de een of twee gewenste robuuste verbindingzone(s) (RVZ's) alsmede de ecologische verbindingzones. 1) Wat is de functie van deze verbindingzone(s)? Welke zoekgebieden zijn er in het gebied aanwezig om dergelijke zones aan te wijzen? Welke oplossingen biedt de aanwijzing van dergelijke zones en welke knelpunten kunnen er voor andere functies ontstaan ten gevolge van de desbetreffende verbindingzone?

Er dient aangegeven te worden welke (zoek)locaties⁶ in aanmerking komen voor de realisatie van de 200 ha bos, de 4.562 ha nieuwe natuur, de 4.408 ha agrarische natuur en de nieuwe natuurdoeltypen. Tevens dient hierbij een relatie te worden gelegd met eventuele ontsnipperingsmaatregelen.

3.4 Landbouw

Ter beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling dient in het MER aandacht te worden besteed aan de volgende aspecten:

- Beschrijving van de bedrijfsstructuur in het plangebied uitgesplitst naar de hoofdsectoren in de grondgebonden en intensieve veehouderij.
- Beschrijving van het aantal bedrijven met hoofdberoep landbouw en het aantal bedrijven met landbouw als neventak.
- Beschrijving van het huidige grondgebruik en de verwachte ontwikkelingen daarin, onder andere als gevolg van algemene (mest)wetgeving en gebieds-specifiek beleid.
- Inschatting van het aantal wijkers en de toekomstige bedrijfsstructuur als gevolg van autonome ontwikkelingen, met daarbij tevens aandacht voor de rol die neveninkomsten uit recreatie en natuurbeheer hierin kunnen spelen.

Benoem in het MER de belangrijkste knelpunten voor de ontwikkeling van de landbouw en besteed daarbij aandacht aan:

- De milieueffecten in het plangebied als gevolg van de uitstoot van ammoniak en stank. Beschrijf het aantal bedrijven en de ligging van bedrijven die in de ontwikkeling gehinderd worden op grond van de ammoniak- en stankregelgeving. Omschrijf daarbij de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven bij de voor het Reconstructieplan geldende regelgeving. Geef aan waar de verplaatsing en nieuwbouw van bedrijven nog mogelijk is op grond van die regelgeving.
- De uitspoeling van fosfaat en nitraat naar oppervlakte- en grondwater, de situering van fosfaat-verzadigde gronden. Daarvan dienen de milieueffecten globaal beschreven te worden.

⁶ Voor wat betreft nieuwe natuur, nieuwe agrarische natuur en nieuwe natuurdoeltypen dient aangegeven te worden hoe invulling gegeven zal worden aan de door de provincie reeds vastgestelde natuurgebiedplannen

3.5 Recreatie

In het MER dienen – zoveel als mogelijk is in kwantitatieve zin - de volgende punten te worden uitgewerkt:

- Omvang en herkomst van de recreatiedruk dient te worden aangegeven (van buiten het plangebied respectievelijk van binnen het plangebied) en wat de verwachtingen daarvan zijn bij het vergroten van de recreatieve bedrijvigheid in het plangebied.
- De huidige recreatiedruk en knelpunten voor natuur, landbouw en leefbaarheid in de diverse gebieden dienen in beeld te worden gebracht. Het gaat hierbij om de verschillende recreatievormen, behalve routegebonden en plaatsgebonden recreatie dient ook de watergebonden recreatie in beeld gebracht te worden.
- Welke gebieden zijn in beeld ter verbetering van de kwaliteit van de (verblijfs)recreatie? Wat zijn de zoekgebieden voor de nieuwe campings, respectievelijk voor de drie nieuwe transferia? Welke zoeklocaties zijn allemaal in beeld voor de uitbreiding met twee dagrecreatieve voorzieningen en voor vijf agrotouristische bedrijven?
- Wat is de aard en de omvang van de te verplaatsen recreatieve bedrijvigheid, waar kunnen deze bedrijven mogelijk terecht komen en wat zijn de verbeteringen die dit kan opleveren voor de diverse functies en knelpunten? En wat zijn de eventuele nieuwe knelpunten (in relatie tot de landbouw bijvoorbeeld) ten gevolge van de verplaatsingen.
- Naast het feitelijk ruimtegebruik moeten ook de beleevingsaspecten benoemd worden. Het gaat hier onder andere om de huidige knelpunten ten aanzien van natuur, stilte en rust.
- De huidige toegankelijkheid en de mogelijkheden voor recreatief (mede)gebruik van het landelijk gebied dienen in beeld gebracht te worden voor de verschillende recreatievormen. Daarnaast dient aangegeven te worden welke veranderingen hierin optreden bij het wijzigen van onder andere functies, natuurontwikkelingen en ingrepen in de waterhuishouding (vernatting/verdroging).
- Aangegeven dient te worden waar knelpunten zijn met betrekking tot verkeersdruk/veiligheid en geluid. Op welke plekken kunnen verbeteringen/-veranderingen worden aangebracht door de mogelijke ingrepen in het gebied?
- Mogelijkheden en vormen van vrije tijdsbesteding in de directe omgeving (stedelijke uitloopgebieden);
- De huidige recreatieve routes voor onder meer wandelen en fietsen in het plangebied enerzijds en de aansluiting op de in het plangebied aanwezige woonkernen anderzijds dienen in beeld te worden gebracht. Mogelijkheden om de recreatie dicht bij huis te verbeteren (aansluiting woongebieden op buitengebied) dienen globaal in beeld gebracht te worden.

3.6 Landschap, waaronder bos en cultuurhistorie

Het MER dient het landschap te beschrijven via een zo eenvoudig mogelijke, gebiedsdekkende typologie (die niet noodzakelijk de historische landschapsindeling volgt). De noodzakelijke cultuurhistorische beschrijving dient gericht te zijn op de samenhangende patronen op het niveau van het plangebied. Het gaat dan vooral om archeologische en historisch-geografische aspecten. Bij de beschrijving hoort een weergave op kaart, een waardering en het aangeven

van de mate van bescherming, respectievelijk de zekerheid van continuïteit. Tenslotte dient aandacht geschonken te worden aan aardkundige waarden.

De knelpunten door te verwachten autonome ontwikkelingen dienen expliciet te worden aangegeven. Bij de voorziene grootschalige natuurontwikkelingen zijn knelpunten met cultuurhistorische waarden te verwachten. Het landschapsbeeld (hetzij autonoom, dan wel gepland) van gebruikers dient te beschreven⁷. Dit dient ook voor de huidige situatie te gebeuren.

Er dient aangegeven te worden welke locaties in beeld zijn voor de 200 ha landschappelijke elementen.

3.7 Leefbaarheid

Ten aanzien van het aspect leefbaarheid (gedefinieerd als de kwaliteit van het wonen, werken, verplaatsen en verblijven voor bewoners), dienen de volgende punten in het MER te worden beschreven, voor zowel de huidige situatie als de autonome ontwikkeling:

- verstedelijking van het landelijk gebied en in het bijzonder stedelijke claims op het buitengebied;
- hinder en risico (zoals stank, MKZ en varkenspest vanuit landbouw of botulisme, MKZ en varkenspest vanuit natuurontwikkeling en in het bijzonder verbindingzones, maar ook door recreatie);
- ontsluiting, mobiliteit en verkeersveiligheid: waar en hoe zijn maatregelen wenselijk om de verkeersdruk en verkeersveiligheid te verbeteren;
- werkgelegenheid.

4. **BELEID, BANDBREEDTE, DOELEN, VISIE EN INRICHTINGSOPGAVE**

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

4.1 Beleid

Ter nadere aanscherping van de bandbreedte moet in het MER worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden e.d.) gelden bij de voorgenomen reconstructie. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, plannen en wetten waarin deze zijn vastgelegd. Er moet worden ingegaan op eventuele strijdigheden tussen beleidsvoornemens en hoe hiermee wordt omgegaan. Aangegeven moet worden

⁷ Hiervoor is geen nieuw onderzoek noodzakelijk.

of er in of nabij het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het provinciale, nationale of internationale beleid hebben of krijgen en wat de consequenties hiervan zijn. In ieder geval zijn in het plangebied Wetlands⁸, de Vogel- en Habitatrichtlijn, het Structuurschema Groene Ruimte en de rijksnota Belvédère relevant.

4.2 Gesanctioneerde bandbreedte

Op basis van de in hoofdstuk 3 gevraagde analyses alsmede de beperkingen en mogelijkheden op grond van het vastgestelde beleid en de huidige wet- en regelgeving moeten planscenario's voor het gebied worden ontwikkeld. Om de bandbreedte van de ontwikkelingsperspectieven voor de Gelderse Vallei vast te stellen kan de Commissie zich goed voorstellen dat dit gebeurt aan de hand van de in de startnotitie genoemde studiealternatieven (1) Gebied om te verblijven 2) Gebied om te werken en 3) Het natuurlijke voorop).

Na een discussie met de betrokken organisaties wordt snel duidelijk over welke oplossingsrichtingen van de studiealternatieven verder gepraat zou moeten worden en welke onderdelen onrealistisch zijn. Wat overblijft is de *gesanctioneerde bandbreedte*.

4.3 Doelen en integrale visie

De voorgenomen activiteit is van start gegaan nog voordat de Reconstructiewet definitief is vastgesteld. De beide provinciale besturen hebben de uitgangspunten van de Reconstructiewet als basis genomen en op grond daarvan een groot aantal meetbare doelen geformuleerd⁹. De Reconstructiecommissie dient deze doelen gebiedsspecifiek te maken, een prioritering aan te geven en daar een *integrale visie* aan toe te voegen. In die visie worden richtinggevende uitspraken gedaan over het plangebied – tegen de achtergrond van de gesanctioneerde bandbreedte – inzake wonen, werken, natuur en milieu. Door de visie worden de keuzes aangestuurd die gemaakt moeten worden om de gestelde doelen te bereiken. Deze doelen moeten in het MER concreet, toetsbaar en gebiedspecifiek geformuleerd worden.

Uitermate belangrijk in de visie is de omgang met de diverse verstedelijkingsprocessen binnen het plangebied en de beantwoording van de vraag welke perspectieven er nog zijn voor de landbouw. Onderdeel van de integrale visie is een stroomgebiedvisie. Tevens dient het aspect beeldkwaliteit aan de orde te komen. Aangegeven moet worden welk beeldkwaliteitsniveau wordt nagestreefd en welke rol beeldkwaliteit speelt in de te kiezen oplossingsrichtingen.

4.4 Inrichtingsopgave

Uit de probleemstelling (knelpuntenanalyse) en de (beleid)doelen moeten op grond van de visie voor het gebied als geheel - maar ook per deelgebied - gebiedsspecifieke doelen worden afgeleid voor de verschillende functies (natuur, landbouw, recreatie, landschap en cultuurhistorie) met criteria waaraan uit-

⁸ Conventie van Ramsar, waar Nederland zich in 1980 bij heeft aangesloten.

⁹ Zie bijlage 2 van de startnotitie.

eindelijk zowel het voorkeursalternatief (VA) als het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) kunnen worden getoetst. Voor zover bepalend voor het realiseren van genoemde doelen zoals vastgelegd in de startnotitie¹⁰ dienen in het MER (fase 1) met name de doelen ten aanzien van milieukwaliteit te worden aangegeven. In het MER (fase 1) moet in ieder geval duidelijk gemaakt worden:

- welke wateropgaven worden geformuleerd;
- welke waterhuishoudkundige inrichting wordt nagestreefd;
- welke natuurdoeltypen per deelgebied worden nagestreefd in relatie tot de abiotische omstandigheden en eventueel gewenste betrokkenheid van (voormalige) agrariërs bij natuurbeheer;
- wat de landbouwdoelen zijn, met betrekking tot productieomstandigheden (met name waterhuishouding en verkaveling) en verbreding (neveninkomsten uit bijvoorbeeld natuurbeheer of recreatie);
- waar intensieve veehouderij nog zal worden toegestaan dan wel zich verder kan ontwikkelen en waar intensieve veehouderijen zullen moeten worden 'uitgeplaatst';
- welke streefwaarden worden gehanteerd voor de N- en P-belasting per deelgebied;
- waar intensieve en waar extensieve recreatie wordt nagestreefd. Hierbij dient onderscheid gemaakt te worden naar aard (verblijfs-, dag,- waterrecreatie) en ontsluitingswijze;
- wat voor de verschillende deelgebieden de streefbeelden en doelen zijn voor bos, landschap en cultuurhistorische waarden (daarbij is het nodig aan te geven welke elementen en patronen ingezet kunnen worden bij de inrichtingsopgave);
- wat de doelen zijn op het gebied van beeldkwaliteit;
- waar en hoe de verkeersveiligheid verbeterd moet worden.

5. **SAMENVATTING VAN HET MER (FASE 1)**

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de gevraagde analyses op hoofdlijnen;
- de gesanctioneerde bandbreedte;
- de integrale visie;
- de inrichtingsopgave voor het MER (fase 2);
- belangrijke leemten in kennis.

¹⁰ Zie de Startnotitie, bijlage 2 (meetbare doelen).